

MRb

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Afdeling Strafrechtelijk Bestel
en Arbeidsvoorwaarden

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Datum
10 januari 2024

Ons kenmerk
5153416

nota

Motie Eerdmans en van der Plas over langdurige straf na drie keer recidive

1. Aanleiding

Tijdens de begrotingsbehandeling van Justitie en Veiligheid op 25 november 2021 is door de Kamerleden Van der Plas (BBB) en Eerdmans (JA21) een motie ingediend die verzoekt "in kaart te brengen wat de mogelijkheden zijn voor het opleggen van langdurige detentie na drie ernstige geweldsmisdrijven en welke wetswijzigingen hiervoor nodig zijn". De motie is op 30 november 2021 (met 80 stemmen voor) aangenomen.

2. Geadviseerd besluit

Instemmen met verzending aan de Tweede Kamer van bijgevoegde Kamerbrief en het eindrapport van het WODC-onderzoek 'Langdurige detentie na recidive van ernstige gewelds- en zedenmisdrijven'.

3. Kernpunten

Uw ambtsvoorganger heeft de motie oordeel Kamer gelaten na daaraan een eigen interpretatie te hebben gegeven:

'Mevrouw Van der Plas en de heer Eerdmans zeggen hier: oké, de "three strikes and you're out"-benadering hoeft niet, maar wij willen wel weten of nou recidive, zeker bij ernstige geweldsdelicten, ook echt leidt tot strafvermeerdering. Zij stellen voor om daar eens goed onderzoek naar te doen. En als het niet blijkt te leiden tot strafvermeerdering, dan moet er worden gekeken wat er dan nader geregeld zou moeten worden. Als ik de motie zo mag interpreteren, dan kan ik daarmee uit de voeten en laat ik het oordeel aan de Kamer.'

Uit overleg met de Raad voor de Rechtspraak bleek dat de data-analisten van de rechtspraak de vraag niet konden becijferen. Ook de Fact Factory van het OM kon niet helpen bij de uitvoering van de motie. Daarom is het WODC gevraagd om onderzoek te doen. Het WODC heeft het onderzoek uitbesteed aan de Radboud Universiteit Nijmegen (RUN). De RUN heeft inmiddels het onderzoek uitgevoerd.

Het WODC heeft op 4 december 2023 het eindrapport aan het departement aangeboden. Het onderzoeksrapport zal conform het beleid van het WODC uiterlijk op 15 januari 2024 openbaar worden gemaakt. Met bijgevoegde brief biedt u het eindrapport aan de Tweede Kamer aan, voordat het door het WODC wordt gepubliceerd.

Op dit moment kan nog niet inhoudelijk op de bevindingen worden gereageerd. Dit zal later geschieden in een separate brief aan de Tweede Kamer. De bevindingen en aanbevelingen in het rapport hebben voornamelijk betrekking op het OM en de Rechtspraak. Daarom zal de reactie op de bevindingen op onderdelen met deze organisaties moeten worden afgestemd.

4. Toelichting

Bevindingen

De eindconclusie van het onderzoek is dat er door rechters doorgaans bij recidive een zwaardere (gevangenis)straf wordt opgelegd. Het opleggen van een hogere straf is voor rechters het uitgangspunt in geval van recidive. Strafverhoging is ook het uitgangspunt in de oriëntatiepunten van het Landelijk Overleg Vakinhoud Strafrecht (LOVS) en de strafvorderingsrichtlijnen van het OM die (indirect) een normerende werking hebben op de straftoematingsbeslissing. Er kunnen evenwel redenen zijn om bij recidive niet over te gaan tot het opleggen van een hogere straf. Die redenen zijn sterk casuïstisch bepaald.

Uit de analyse van jurisprudentie, dossiers en focusgroepen blijkt dat strafrechters na constatering van recidive bij ernstige gewelds- en zedenmisdrijven zwaardere straffen opleggen aan recidivisten dan aan first offenders. De strafvermeerdering bij recidive bestaat grotendeels uit het opleggen van meer dagen onvoorwaardelijke gevangenisstraf. Uitgedrukt in sanctiepunten wordt aan recidivisten gemiddeld genomen 334 dagen meer onvoorwaardelijke gevangenisstraf opgelegd dan aan *first offenders*.

5. Informatie die zich niet leent voor openbaarmaking

De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Afdeling Strafrechtelijk Bestel
en Arbeidsvoorwaarden

Datum
10 januari 2024

Ons kenmerk
5153416